

Nuorten romanien tilanteet ja toiveet:

Raportti Suomen Romaniyhdistyksen ensimmäisessä Aumensa -nuorisoprojektissa 2014–2015 tehdyistä kyselyistä

Petra Autio, Anette Lindström, Jari Hedman ja Daniela Isberg.

Suomen Romaniyhdistys, Helsinki 2016.

Sisältö

Johdanto	1
Kyselymenetelmät ja -aineistot	1
Kyselyiden edustavuus	3
Perustiedot: vastaajien ikä, sukupuoli ja kotipaikka	4
Asumismuoto ja perhetilanne	6
Elämäntilanne, työllisyys ja opiskelu	7
Koulutustausta ja -toiveet	8
Työllisyys, työkokemus ja työllistyminen	10
Toimeentulo	11
Harrastukset	12
Syrjintäkokemukset	12
Tupakointi ja päihteet	13
Sosiaaliset suhteet	13
Liikkuminen	14
Yhteiskunnallinen osallistuminen ja vaikuttaminen	14
Romanikulttuuri	14
Tulevaisuudennäkymät	15
Tukitoiveet	16
Yhteenveto	17
Liitteet:	
Internet-kyselyn kysymykset	
Kapulakyselyjen kysymykset	
Paperilomakkeiden kysymykset	

Johdanto

Tässä raportissa esitellään Suomen Romaniyhdistyksen ensimmäisessä *Au mensa* –tule mukaan! -nuorisoprojektissa tehtyjen kyselytutkimusten tulokset.

Kyselyt ja niiden kysymykset on laadittu käytännön tarpeita varten. Tarkoituksena oli kerätä tietoa romaninuorten tämänhetkisestä tilanteesta ja toiveista, ei etsiä tilastollisia selityksiä. Kyselyjä tehtiin kolmella eri menetelmällä, joiden tulokset eivät ole kuin osittain yhteismitallisia. Vaikka kyselyt eivät edusta tilastollista tutkimusta, aineiston käsittelyssä on pyritty noudattamaan tieteen tutkimuksellisia ja eettisiä periaatteita. Kaikki kyselyaineistot myös kerättiin nimettömästi, eivätkä tulokset ole yhdistettävissä yksittäisiin vastaajiin.

Projektissa toteutettujen kyselyiden kysymykset olivat laatineet Anette Lindström ja Jari Hedman, konsultteina Suomen Romaniyhdistyksen puolesta Päivi Majaniemi ja Katja Vauhkonen. Kyselyaineiston keräämisestä vastasivat Anette Lindström, Jari Hedman ja Daniela Isberg. Kyselyaineiston käsittelystä ja analyysistä sekä tämän raportin kirjoittamisesta on vastannut Petra Autio.

Koska Suomessa väestöä ei tilastoida etnisyyden perusteella, romaninuorista tiedon kerääminen olemassa olevista tietorekistereistä ei ole mahdollista. Tämän vuoksi romaninuorten tilanteesta ja tarpeista on ollut olemassa vain vähän faktatietoa. *Au mensa* –projekti on ensimmäinen kerta, kun romaninuorten tilannetta on systemaattisesti pyritty kartoittamaan. Merkittävään tästä tiedonkeruusta tekee myös se, että sen tekijöinä ovat suurelta osin olleet projektityöntekijöinä toimineet nuoret romanit. Ennen kaikkea tiedon keruun ovat mahdollistaneet ne arviolta vähintään 200 nuorta, jotka ovat käyttäneet aikaansa kyselyihin vastaamiseen. Me projektin työntekijät haluammekin lämpimästi kiittää jokaista osallistujaa.

Kyselymenetelmät ja -aineistot

Tietoa kerättiin kolmenlaisilla kyselyillä: paikasta riippumattomalla Internet-kyselyllä, n.s. kapuläänestyksillä romaninuorten kuulemistilaisuudessa Kanneltalossa Helsingissä sekä paperilomakkeilla eri tilaisuuksissa pääkaupunkiseudulla ja Lahdessa. Kapuläänestyksellä eli kapulakyselyllä tarkoitetaan Response-yleisövastausjärjestelmää, jossa osallistujille jaetaan kaukosäädintä muistuttava vastauspääte, jossa on numeronäppäimet. Osallistujien näkyville heijastetaan 2-10 vastausvaihtoehtoa, joista osallistujat valitsevat numeronäppäintä painamalla anonyymisti itselleen sopivan vastauksen. Kannelmäen tilaisuudessa kyselyt toteutettiin EHYT ry:ltä vuokratulla äänestyslaitteilla.

Eri menetelmillä tehdyt kyselyt sisälsivät osittain eri kysymyksiä. Internet-kysely poikkesi eniten muista kysymysmuotoiluiltaan ja aiheiltaan, ja siinä monia avoimia kysymyksiä. Kapuläänestyksissä ei avoimia kysymyksiä ollut lainkaan, ja paperilomakkeissa oli muutama avoin vastaustila vain yhdellä toteutuskerralla. Alla olevaan taulukkoon on koottu tiedot toteutetuista kyselyistä ja niiden eroista.

Paikka	Aika	Osallistujia	Menetelmä	Erot muihin kyselyihin /huomioitavaa
Internet-kysely (IK)	22.8.-24.9.2014	66 ¹		Enemmän avoimia kysymyksiä. Ikäryhmien määrittely poikkeaa myöhemmistä kyselyistä
Kannelmäki, Helsinki: Romaninuorten kuulemistilaisuus (KK1)	26.10.2014	20	Kapulaäänestys	Ei avoimia kysymyksiä. Vastaukset on ilmoitettu prosenttiosuuksina, mutta vastaajien pienestä lukumäärästä johtuen henkilömäärät oli mahdollista laskea (ja näin pienestä henkilömäärästä prosenttiosuuksien laskeminen voisi olla harhaanjohtavaa). Samoja kysymyksiä kuin paperilomakkeissa mutta selvästi vähemmän.
Kannelmäki, Helsinki: Romaninuorten kuulemistilaisuus (KK2)	26.10.2014	97 (sisältää KK1:n 20 vastaajaa)	Kapulaäänestys	Ei avoimia kysymyksiä. Äänestyskapuloita nähtiin myös pienten lasten käsissä, minkä johdosta tulokset on ilmoitettu vain prosenttiosuuksina. Samoja kysymyksiä kuin paperilomakkeissa mutta selvästi vähemmän
Lahti: Romaninuorten kuulemistilaisuus	5.3.2015	44	Paperilomake	Mahdollisuus valita useita vastausvaihtoehtoja. Muutamia avoimia kysymyksiä/tarkennusvaihtoehtoja, joita ei muissa paperilomakkeissa ollut
Myyrmäki, Vantaa: Romaninuorten kuulemistilaisuus	8.4.2015	10	Paperilomake	Mahdollisuus valita useita vastausvaihtoehtoja
Maunula, Helsinki: Romaninuorten kerho	5.5. 2015	5	Paperilomake	Mahdollisuus valita useita vastausvaihtoehtoja
Martinlaakso, Vantaa: Romaninuorten tapaaminen	14.5.2015	17	Paperilomake	Mahdollisuus valita useita vastausvaihtoehtoja
Paperilomakkeita yhteensä (PK)		73 (78)	Paperilomake	Kyselyihin osallistui yhteensä 78 henkilöä, mutta analyysissä on mukana 73 lomakkeen vastaukset. Vastauksista on karsittu ne, joista ilmeni vastaajan olevan yli 30-vuotiaan.
Vastaajia (vastaukset) yhteensä		236		

¹ Vastauksia yli yhteensä 72, mutta näistä kuuden tila oli ”kesken”, eli niitä ei ollut lähetetty. Muun tiedon puuttuessa on oletettava, että nämä vastaajat ovat päättäneet olla osallistumatta kyselyyn, joten heidän vastauksensa on jätetty huomiotta analyysissä.

(Näiden kyselyiden lisäksi Anette Lindström teki eräässä kerhotapaamisessa pienimuotoisen kartoituksen työvoimapalveluiden käytöstä.)

Näistä kyselyiden tuloksista saatiin kolme aineistokokonaisuutta, jotka tässä raportissa yhdistellään, sikäli kun kysymykset ovat olleet yhteneviä tai samat tiedot on voitu laskea ristiintaulukoimalla kaksi muuttujaa. Sellaiset kysymykset ja niiden vastaukset, joita on vain yhdessä aineistokokonaisuudessa, esitellään aineistokohtaisesti. Näin ollen eri aihealueilla kerrotaan aina, mihin kyselyihin tieto perustuu, ja monenko vastaajan joukosta tieto on saatu. Aineistoihin viitataan seuraavasti (suluisissa vastaajamäärät): Internet-kysely IK (N=66), ensimmäinen Kapulakyselykierros KK₁ (N=20) ja toinen kapulakyselykierros KK₂ (N=97), sekä paperilomakekysely PK. Kunkin tuloksen kohdalla ilmoitettu N siis kertoo niiden vastaajien lukumäärän, jotka ovat vastanneet kyseiseen kysymykseen tai kysymyksiin.

Kapulaäänestysten kohdalla on huomioitava muutama seikka. Ensiksi, koska KK₂ sisälsi KK₁:n vastaajat, näitä aineistokokonaisuuksista on huomioitu kerrallaan vain toinen. Koska niissä esitetyt kysymykset eivät olleet kokonaan samoja, on yhteistuloksiin valittu suurempi aineisto KK₂ kysymysten ollessa yhteneviä, ja kysymysten poiketessa toisistaan on valittu se aineisto, jonka kysymys on ollut yhtenevä muiden aineistojen kanssa. Toiseksi, kapulaäänestysjärjestelmä näytti vastaukset suoraan prosenttiosuuksina. Ensimmäisellä äänestyskierroksella, jossa vastaajia oli vähän, henkilömäärät oli mahdollista laskea ja yhdistää paperilomakekyselyiden tuloksiin, mutta toisen äänestyskierroksen tuloksia yhdistettäessä on pitäyditty prosenttilukujen vertailussa.

Kolmas tärkeä ero sähköisesti toteutettujen kyselyjen (Internet ja kapulaäänestykset) ja paperilomakkeiden välillä oli se, että jälkimmäisiin oli mahdollista merkitä useita vastausvaihtoehtoja. Tätä mahdollisuutta oli välillä käytetty sellaisissakin kysymyksissä, joihin oli haettu vain yhtä vastausta. Tällöin vastauksia tarkasteltaessa ja ryhmiteltäessä prosenttilukujen yhteissumma oli yli 100%.

Kyselyiden edustavuus

Yllä olevasta kokoomataulukosta nähdään, että kyselyihin eri muodoissaan on vastattu 236 kertaa. Tämä ei välttämättä ole suoraan vastaajien lukumäärä, koska on kuitenkin mahdollista, että jotkut ovat vastanneet kyselyyn useammin kuin kerran, esimerkiksi ensin netissä tai kapulaäänestyksessä sekä myöhemmin paperilomakkeella. Päällekkäisten vastausten lukumäärää on vaikea arvioida. Suurin mahdollisuus lienee, että paikasta riippumattomaan Internet-kyselyyn vastanneet ovat vastanneet muunkin muotoisiin kyselyihin. Internet-kysely kuitenkin poikkesi myös eniten muista, sillä se sisälsi useita avoimia kysymyksiä, joiden vastauksia ei voinut muutenkaan suoraan yhdistää muiden kyselyihin kvantitatiivisiin tuloksiin.

Kyselyiden tuloksia on kuitenkin uskallettu myös yhdistää, siltä osin kuin kysymykset ovat olleet yhtenevät, koska on ajateltu, että ihmiset eivät pääsääntöisesti viitsisi vastata samaan kyselyyn monta kertaa. Lisäksi, koska vastaukset on tässä yhteenvedossa kuvattu prosenttiosuuksina, päällekkäisten vastausten ei pitäisi aiheuttaa vääristymiä, mikäli vastaajat ovat vastanneet suhteellisen johdonmukaisesti.

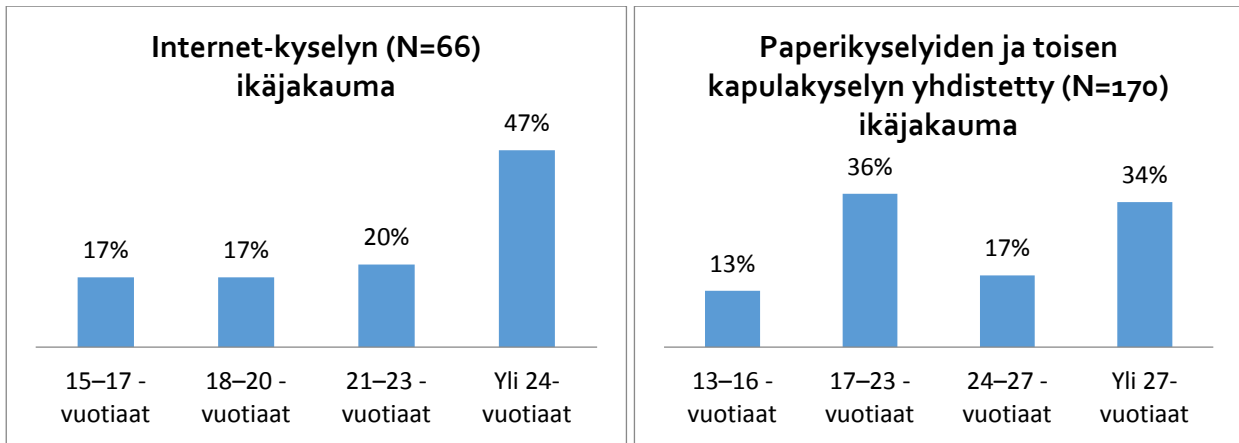
Kyselyvastausten maantieteellistä jakautumista esitellään tarkemmin alla, mutta tässä voidaan todeta, että kysely keskittyi Etelä-Suomeen. Kyseessä ei kuitenkaan ole satunnaisotanta Etelä-Suomen romaninuorista, vaan vastaajat ovat valmiiksi valikoitunutta joukkoa. Kyselyihin vastanneet nuoret ovat valtaosin aktiivisia nuoria, joiden elämänhallinta on suhteellisen hyvää. Internet-kyselyä lukuun ottamatta kyselyaineisto on kerätty projektin järjestämissä tilaisuuksissa, juhlissa ja kerhoissa, joihin osallistuminen on vapaaehtoista ja joihin hakeudutaan oman kiinnostuksen takia. Lähtökohtaisesti voitaneen olettaa, että syrjäytyneet ja suurimmassa syrjäytymisvaarassa olevat, esimerkiksi päihdeongelmaiset ja/tai rikoskierteessä olevat nuoret ovat luultavasti jääneet kyselyiden ulkopuolelle. On siis luultavaa, että koulutus- ja työllisyystiedot ovat jonkin positiivisemmat kuin ne olisivat olleet satunnaisotoksessa.

Koska Suomessa väestöä ei tilastoida etnisyyden perusteella, arviot kyselyn kattavuudesta koko romaniväestöön nähden ovat väistämättä karkeita arvioita. Arviointiin on käytetty Tilastokeskuksen väestötilastoja, joiden mukaan 15-29 -vuotiaiden osuus koko väestöstä vuonna 2014 oli 18,06%. Vaikka vaikuttaisi siltä, että romaniperheissä on keskimäärin enemmän lapsia kuin muussa väestössä, tämän vaikutusta ei puutteellisten tietojen takia voida arvioida, joten tyydytään yleiseen lukuun. Yleisesti arvellaan Suomessa asuvan noin 10000-12000 Suomen romania (minkä lisäksi Ruotsissa arvioidaan asuvan 3000 Suomen romania, osan asuessa vuorotellen kummassakin maassa. Jos Suomessa asuisi 11000 romania, olisi heistä koko väestön ikäjakaumaan perustuen 15-29 -vuotiaita hieman alle 2000. Jos Aumensan kyselyissä ajatellaan olevan vain hieman päällekkäisyyttä ja oletetaan kyselyyn vastanneen noin 200 ihmistä, tämä olisi 10 % Suomen 15-29 -vuotiaista romaninuorista.

Perustiedot: vastaajien sukupuoli, ikä ja kotipaikka

Kaikissa kyselytyypeissä vastaajista oli naisia lievä enemmistö. Naisten ja tyttöjen osuus vaihteli välillä 60-67%; aineistojen keskiarvon mukaan naisia ja tyttöjä oli 62% vastaajista.

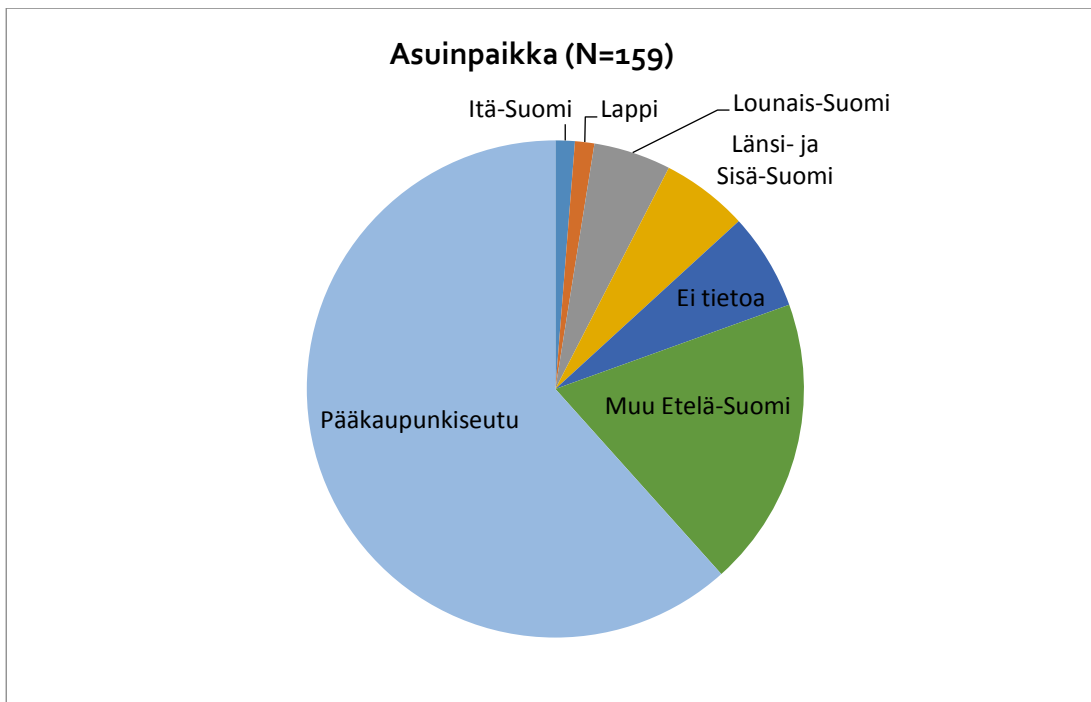
Ikäjakaumaa ei voi kuvata kootusti, sillä eri kyselytyypeissä käytettiin eri ikäryhmäjaotteluita. Ensimmäisenä toteutetussa Internet-kyselyssä ikäryhmäjaottelu painottui nuorimpiin, jolloin huomattiin vastaajien kasautuvan vanhimpaan ikäryhmään (24-vuotiaat ja sitä vanhemmat). Seuraavaksi toteutetuissa kapulakyselyissä kokeiltiin ensimmäisellä kierroksella vanhimpia ikäryhmiä selvästi painottavaa jaottelua, jonka painopistettä sitten toisella kierroksella siirrettiin hieman nuorempien suuntaan. Näin syntynyttä jaottelua sitten käytettiin myös paperikyselyissä. Alla on esitetty kuhunkin ikäryhmään kuuluvien vastaajien prosenttiosuudet eri kyselyissä (ensimmäinen kapulakysely on jätetty pois, koska vastaajat sisältyvät toiseen kyselykierrokseen).

Yhteenvedona kaikista voidaan todeta, että kaikissa ikäryhmissä oli vastaajia, mutta nuorimpia, selvästi peruskouluikäisiä, vaikutti olevan vähiten.

Vanhin ikäryhmä painottui osassa kyselyjä, mikä liittyy siihen yllä kerrottuun seikkaan, että tilaisuuksissa oli monista syistä mukana muitakin kuin nuoria, ja osa heistä vastasi myös kyselyyn, vaikka se ei varsinaisesti ollut tarkoitus. Tämä vaikutti paperilomakeaineiston käsittelyyn: projektin aikana toteutettuihin paperilomakekyselyihin vastasi 78 henkilöä, mutta analyysissä on mukana 73 lomakkeen vastaukset. Vastauslomakkeista on karsittu ne, joista kävi ilmi, että vastaaja on yli 30-vuotias. Vaikka tarkkaa ikää ei kysytty, jotkut vanhimman ikäryhmän ("Muu" eli yli 27 vuotta) edustajat olivat myös merkinneet tarkan ikänsä. Koska yli 27-vuotiaiden vastaajien iästä ei ollut systemaattista tietoa, analyysivaiheessa pohdittiin myös kaikkien vastauslomakkeiden mukaan ottoa. Yli 30-vuotiaksi tiedettyjen vanhempien vastausten poisjättämiseen päädyttiin, koska tavoitteena oli tieto nimenomaan 15-29 -vuotiaiden romaninuorten tilanteesta. Vaikka oletamme tilaisuuksien luonteen takia, että mukaan otetuissakin vastaajissa on ollut jonkin verran yli 30-vuotiaita, näin päästään kuitenkin lähemmäs todellista kuvaa nuorista.

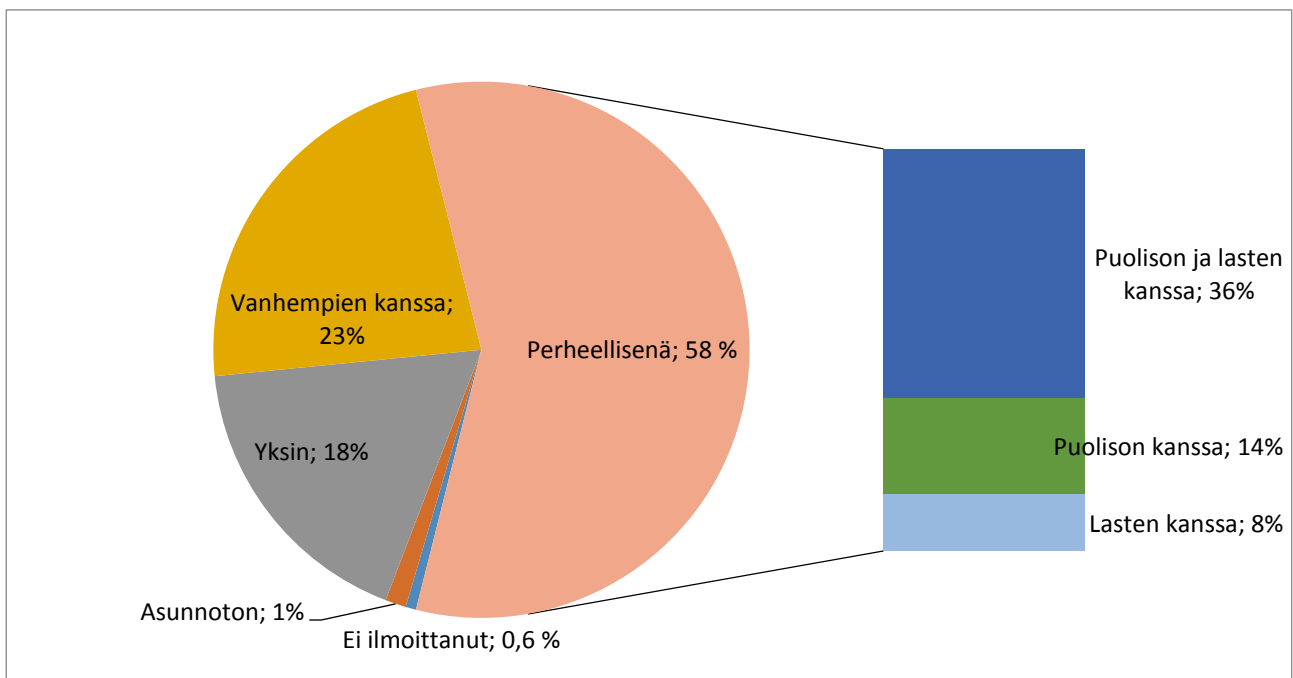
Kaikkiin kolmeen kyselyyn vastanneista 159 oli ilmoittanut kotipaikkansa. Heistä valtaosa (81%) asui Etelä-Suomessa, 62% pääkaupunkiseudulla. Muilta alueilta edustajia oli melko tasaisesti, vähiten Itä- ja Pohjois-Suomesta. Siten voidaan todeta kyselytulosten heijastavan ennen kaikkea Etelä-Suomen nuorten romanien tilannetta pääkaupunkiseudun vielä painottuessa. Koska Au mensa -hankkeen toiminnot keskittyivät pääkaupunkiseudulle ja Lahteen, tämä oli odotettavissakin.

Asumismuoto ja perhetilanne

Asumismuodosta saatiin tietoa paperilomakekyselyistä ja Internet-kyselystä (PK+IK, N=159).

Miten asut (N=159)

Kyselyyn vastanneista (N=159) selvästi yli puolet (58%) vastaajista asui perheellisenä: puolison, puolison ja lasten tai lasten kanssa. Omien vanhempiensa luona asui hieman alle neljäsosa (23%) ja yksin vajaa viidennes (18%). Asunnottomia oli vastaajissa 2 henkilöä (1%);

tosin nettikyselyssä ei voinut valita tätä vaihtoehtoa. Suurin yksittäinen ryhmä olivat puolison ja lasten kanssa asuvat, joita oli reilu kolmasosa vastaajista. Lapsia on 45 %:lla; yksinhuoltajia² heistä oli joka viides (21%).

Romanit perustavat perheen keskimäärin nuorempana kuin valtaväestössä, joten nuorista moni on perheellinen, mikä on tarpeen ottaa huomioon, kun jaetaan tietoa tai suunnitellaan mahdollista koulutukseen ja työllistymiseen liittyviä tuki palveluita. Koska oletettavasti nuorten aikuisten lapset ovat vielä pieniä, pitäisi saatavilla tietoa myös lasten kunnallisista päivähoitopalveluista ja pienten koululaisten iltapäiväkerhotoiminnasta.

Kyselyn valossa asunnotilanne näyttää hyvältä, koska asunnottomia oli vain muutama. Jonkin verran asunnontarvitsijoita voi kuitenkin esimerkiksi asua vanhempiansa luona, mikä on kulttuurisesti haastava tilanne. Aikuistuneen nuoren on hankala asua edellisen sukupolven edustajien kanssa samassa kotitaloudessa, koska puhtaustavoista johtuen nuoremman tulisi käyttää eri wc- ja pesutiloja kuin vanhempien. Siksi on oletettavaa, että useimmat toivovat pääsevänsä omaan asuntoon. Paperilomakekyselyyn vastanneista kukaan yli 23-vuotias ei asunut vanhempiansa luona, mutta ikäryhmään 17–23 -vuotiaat mahtunee jo kuitenkin niitä, joiden on hankala asua vanhempiansa luona. Internet-kyselystä kävi myös ilmi, että muutama henkilö, joilla oli lapsi tai lapsia asui vanhempiansa luona.³ Asunnottomuus saattaa siis olla jonkin verran yleisempää kuin asunnottomiksi ilmoittautuneiden määrä antaa ymmärtää.

Vaikka varsinaisia asunnottomia oli vähän, selvä enemmistö (81%) oli sitä mieltä, että romanitausta vaikuttaa asunnon saamiseen, kun asiaa paperilomakekyselyssä (N=73) kysyttiin. Esimerkiksi, kun Lahdessa tehdyssä kyselyssä oli tähän kysymykseen liittyvä vapaa vastaustila, kertoi eräs vastaajista, että oli saanut haluamansa asunnon, kun oli alkanut käyttää toista sukunimeään Hagertin sijaan.

Elämäntilanne, työllisyys ja opiskelu

Elämäntilannetta kysyttiin paperikyselyssä (N=73) ja yhdessä kapulaäänestyksessä (N=20); Internet-kyselyssä vastaavaa kysymystä ei ollut. Vastaukset eivät ole täysin vertailukelpoisia, koska paperilomake mahdollisti useamman kuin yhden vaihtoehdon valitsemisen, mutta vastaukset on kuitenkin laskettu yhteen.

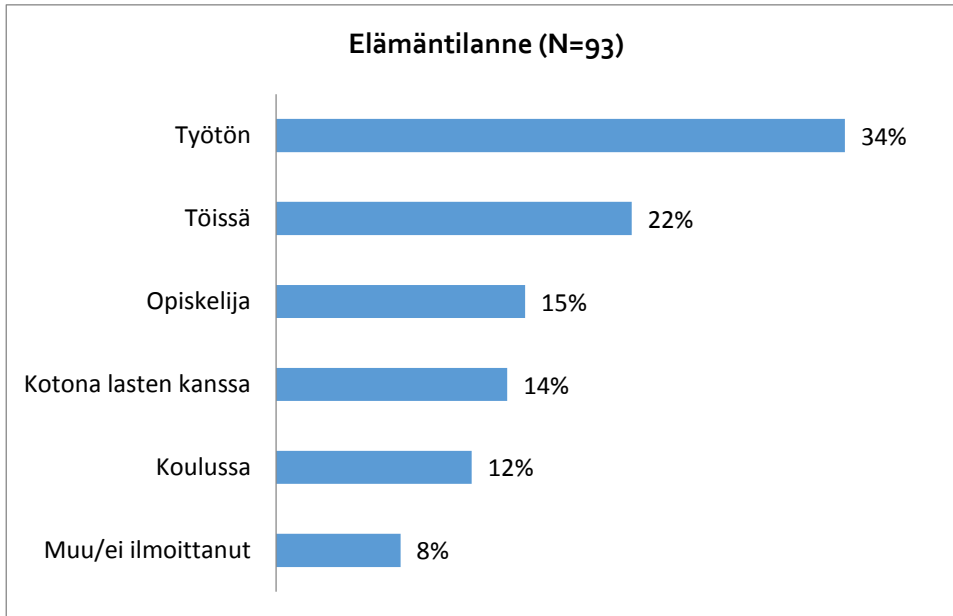
Kyselyhetkellä vastaajissa oli eniten työttömiä (34%); töissä oli noin viidesosa (22%). Neljännes vastaajista oli opiskelijoita ja koululaisia. Kotona lasta tai lapsia hoitavia oli 14%. Koska paperilomake mahdollisti useamman kuin yhden vastausvaihtoehdon valitsemisen; prosenttien yhteenlaskettu summa >100%. Toisin sanoen, jotkut olivat merkinneet

² Yksinhuoltajiin on laskettu ne, joilla on lapsia ja jotka asuvat vanhempiansa luona, oletuksena, että lasten huoltajuutta ei ole jaettu isovanhempien kanssa.

³ Kaikkein ongelmallisin tilanne olisi, jos aikuistunut lapsi asuu vanhempiansa luona oman lapsensa syntymän aikaan. Häveliäisyystavoista johtuen nuoren äidin ei tulisi näyttäytyä vanhemman sukupolven edustajille lapsen ensimmäisen/ensimmäisten elinkuukausien aikana, koska kaikki raskauteen ja synnytykseen liittyvät asiat ovat romanitermein ilmaistuna hävettäviä. Nuorempi romani osoittaa vanhemmalle kunnioitusta sekä pidättäytymällä puhumasta niistä että välttelemällä tämän tapaamista asioiden ollessa ajankohtaisia.

esimerkiksi olevansa sekä töissä että työttömiä, mikä saattaa viitata esimerkiksi keikka- tai osa-aikatoihin.

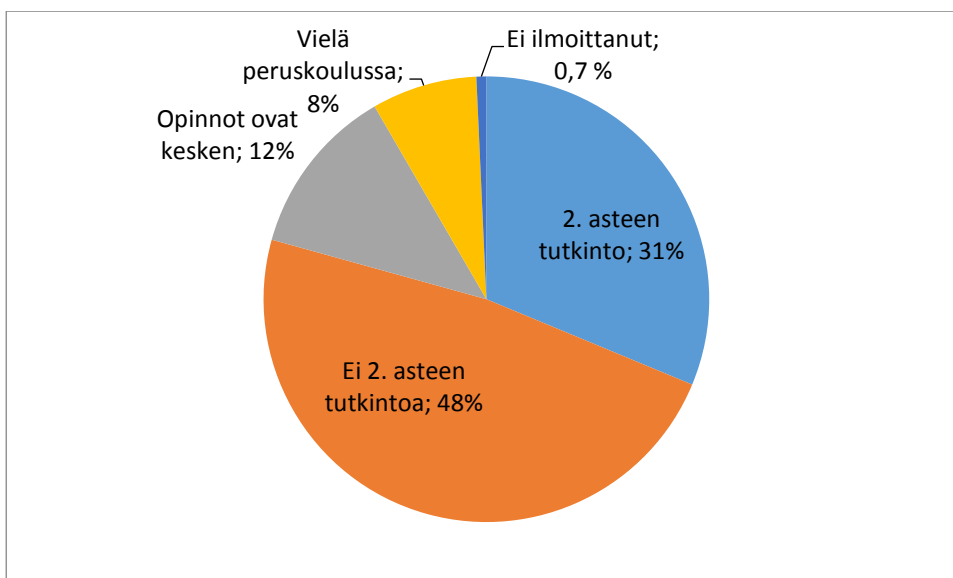
Elämäntilanne prosentteina vastauksista (PK+KK1, N=93)

Koulutustausta ja -toiveet

Koulutustaustaa kartoitettiin kaikissa kyselyissä (N=236).

Toisen asteen tutkinnon suorittaminen (N=236)

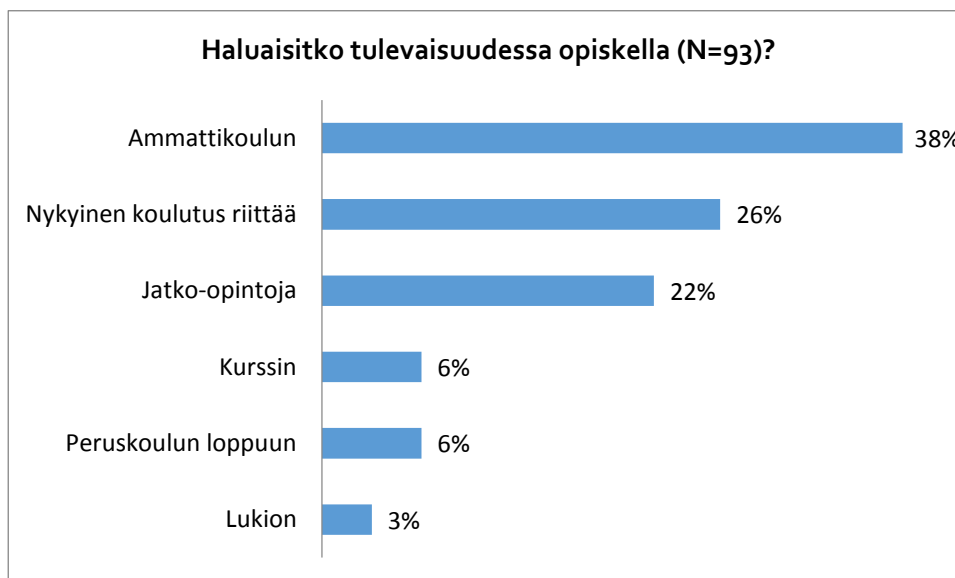

Vajaalla kolmasosalla (31%) vastaajista on toisen asteen tutkinto ammattikoulusta tai lukiosta tai ammattitutkinto (yhellä henkilöllä tämän lisäksi korkeakoulututkinto), ja

kyselyhetkellä opiskelemissa oli 12%. Koululaisia oli aineistossa alle kymmenesosa (8%). Vastaajista puolet (48%) ei ole valmistunut ammattikoulusta eikä lukiosta. Tällä hetkellä opiskelevia ja koululaisia vastaajissa oli vähemmistö (yhteensä viidesosa), mikä heijastaa myös vanhempiin ikäryhmiin hieman painottuvaa ikäjakaumaa.

Tuloksia voidaan jossain määrin verrata vuonna 2007 romanitaustaisten työnhakijoiden parissa tehtyyn kyselyyn (Syrjä & Valtakari 2008, 56) jossa kuudesosa vastaajista oli suorittanut ammatillisen perustutkinnon (N=154). Au mensan kyselyissä ammatillisen tutkinnon suorittaneita oli liki kaksinkertainen määrä, mikä on tietenkin merkittävä kasvu. Kahdeksan Siihen verrattuna ksta voidaan poimia se tieto, että vastaajista 43% on joko suorittanut tai suorittamassa toisen asteen tutkintoa.

Vastauksista muihin kysymyksiin käy ilmi, että moni jatkaisi mielellään opintoja. Paperilomakekyselyssä ja toisessa kapulaäänestyksessä kysyttiin tulevaisuuden koulutustoiveista. Nuorista kolme neljäsosaa (74%) toivoi voivansa jatkaa koulunkäyntiä tai kouluttautua lisää. Toiveista tärkeimmät olivat ammattikoulu (38%) ja tarkemmin määrittelemättömät jatko-opinnot (22%). 6% haluaisi suorittaa peruskoulun loppuun.⁴

Lukio kiinnostaa hyvin harvoja. Erään nuoren romaniaikuisen mukaan ammattikoulua suositaan, koska se tarjoaa nopeamman väylän ammattiin ja työelämään. Romanioppilaiden perusopetuksen tilannekatsauksessa 2010-2011 5% romaninuorista hakeutuu lukioon (Rajala et al. 2011).

Internet-kyselyssä ei ollut samanlaista kysymystä. Vastauksissa kysymykseen, ”Missä näet itsesi 3-5 vuoden päästä”, 17 prosentissa mainittiin opiskelu tai valmistuminen. 35% kuitenkin mainitsi koulutuksen saavutuksena tai tilanteena, johon oli tyytyväinen. Toisaalta paperilomakkeella asiaa kysyttäessä koulutus oli osa-alue, johon eniten toivottiin tukea (30% vastaajista), kun kysyttiin, mihin nuoret kokevat tarvitsevansa tukea.

⁴ Tässä kysymyksessä jotkut vastaajista olivat merkinneet useamman kuin yhden koulutustoiveen, joten prosenttiosuukien yhteissumma on yli 100%.

”Missä näet itsesi 3-5 vuoden päästä?”

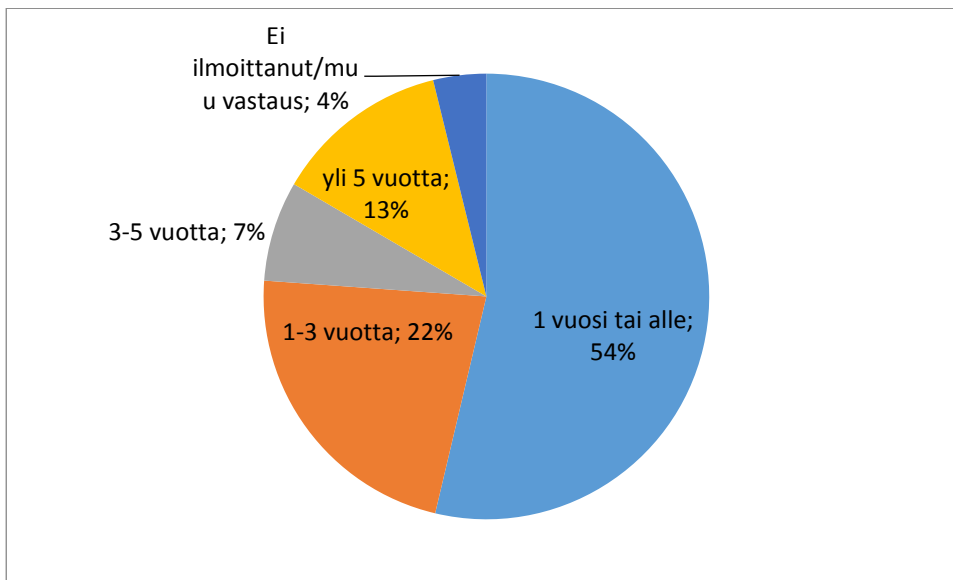
Työssä, kotona, perheellisenä tavallisena ihmisenä.

Kouluttautuneena johonkin ammattiin

Työllisyys, työkokemus ja työllistyminen

Kyselyhetkellä 22% vastaajista oli töissä. Myös työkokemusta kartoitettiin kaikissa kyselyissä. Kun tarkasteltiin, miten työkokemuksen määrä jakautui aineistoissa keskimäärin, huomattiin, että hieman yli puolella (54%) työkokemusta oli vähän tai ei ollenkaan. Niiden osuus, joilla oli työkokemusta yli 5 vuotta oli 13%.

Onko sinulla työkokemusta (N=236)?

Paperilomakekyselyssä ja ensimmäisessä kapulakyselyssä (PK+KK1, N=93) kysyttiin myös kesätöistä. Niissä vastaajista keskimäärin 43% oli ollut kesätöissä. Niiden osuus, jotka olivat hakeneet kesätöitä niitä saamatta oli pieni, keskimäärin 6%. Vaikuttaisi siis siltä, että halukkaat olivat melko hyvin saaneet kesätöitä, joskin paperilomakekyselyssä vastausvaihtoehdot olivat sellaiset, että ei ole varmaa, olivatko ne, jotka eivät olleet olleet kesätöissä, hakeneet vai eivät.

Enemmistö (64%) koki työllistymismahdollisuudet vaikeiksi tai melko vaikeiksi (paperilomake+kapuläänestys2, N= 170). Viidesosa (21%) koki työllistymisen neutraalisti, helppona tai erittäin helppona sitä piti 13%. Joillekin oli romanitaustasta ollut hyötyä työllistymisessä.

Internet-kyselyssä kysyttiin avoimella kysymyksellä kohtelua työelämässä ”Koetko olevasi yhdenvertainen valtaväestön kanssa kun olet koulussa, työelämässä ja kun haet työtä?” Noin 60% vastasi jokseenkin yksiselitteisen kieltävästi. Lisäksi noin 20% koki ainakin ajoittain tai tietyissä asiayhteyksissä, että ei ole tasavertainen. Useat kommentoivat, että tullakseen

hyväksytyksi työelämässä romanin on tehtävä kaksinkertainen määrä työtä pääväestöön nähden.

Yllämainittujen lisäkoulutustoiveiden lisäksi työelämään pääsy oli tärkeä toive.

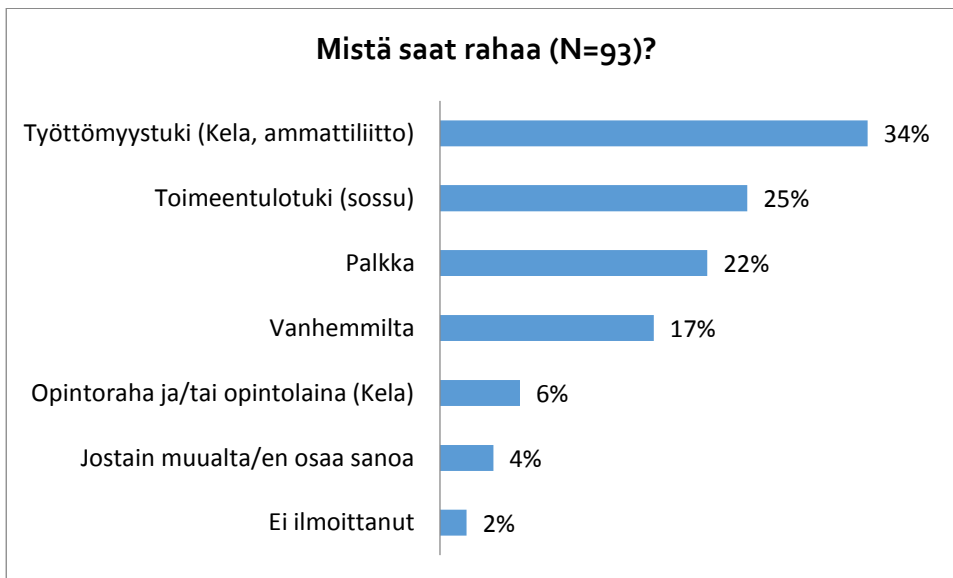
Paperilomakkeella tukitarpeita kartoitettaessa (PK) työnsaanti ja TE-palvelut oli osa-alue, johon neljäsosa vastaajista kaipasi tukea, mikä oli toisiksi eniten. Internet-kyselyssä puolestaan kysyttiin avoimella kysymyksellä, ”Missä näet itsesi 3-5.v päästä?”. Yksi aihekokonaisuus erottui selvästi. Vastaajista 53% mainitsi työelämän tai omien tehtävien löytämisen jollakin tavalla: ”Toivottavasti töissä”, ”Näen itseni valmistuneena ja töissä käyvänä”, ”Työssä, kotona, perheellisenä tavallisena ihmisenä”. Seuraavaksi useimmin (17% vastaajista) mainintoja saivat opiskelu ja valmistuminen: ”opi[s]kelemassa mahdollisesti”, ”ammattikoulut päättynyt ja töissä”, ”olen valmistunut koulustani ja olen ylpeä sitten itsestäni”. Muita mainittuja asioita olivat mm. seurakuntaelämä, mutta lukumääräisesti nämä olivat huomattavasti pienempiä (3-6% vastaajista).

Toimeentulo

Toimeentulon lähteitä kysyttiin kahdessa kyselyssä (PK ja KK1, N=93). Näiden 93 vastaajan joukossa yleisin toimeentulon lähde oli työttömyystuki, jota sai 34% vastaajista;

toimeentulotukea sai neljännes (25%). Palkkaa sai suunnilleen yhtä moni (22%).

Työttömyystuen ja palkan saajien osuudet vastasivat hyvin samasta joukosta kartoitettua elämäntilannetta. Opintotukea sen sijaan sai tai nosti vain joka toinen opiskelija.

170 vastaajan joukosta (PK+KK2) vain 28% vastaajista koki, että heillä oli aina käytössään riittävästi rahaa arkisiin menoihin. Muut kärsivät rahapulasta vähintäänkin ajoittain.

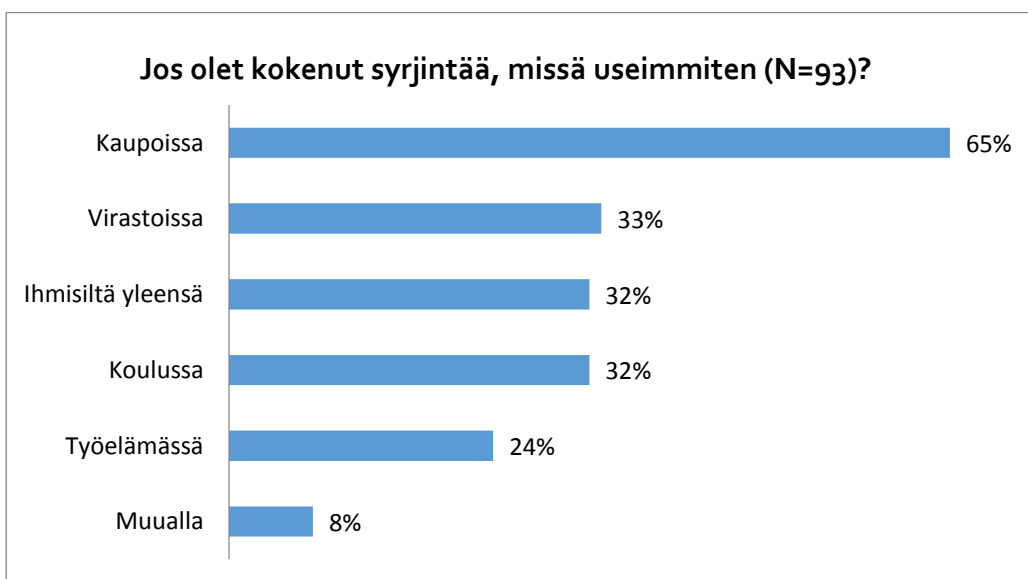
Harrastukset

Kysyttäessä, onko sinulla jokin harrastus (PK+KK1, N=93), 40% ilmoitti, että heillä on harrastus. Internet-kyselyn hieman toisenlainen muotoilu, ”Mitä harrastat” (vapaa vastaustila), mukaan 61%:lla oli harrastus, kun laskettiin pois tyhjäksi jätetyt tilat ja pelkät kotityöt. Internet-kyselyssä harrastushaluja kartoitettiin myös kysymyksellä ”Mitä haluaisit tehdä vapaa-aikanasi?”. Internet-kyselyn avoimissa kysymyksissä ja Lahdessa toteutetussa paperikyselyssä, jossa oli vapaa jatkokysymys (”Onko sinulla jokin harrastus”; ”Jos on, mikä”) (IK+PKL [n=38], N=104), suosituimmiksi harrastuksiksi nousivat liikunta, käsityöt ja musiikki. Liikunta mainittiin 39%:ssa avoimista vastauksista, joissa suosituin yksittäinen mainittu harrastus oli kuntosalilla käynti.

Internet-kyselyn vapaa-ajan toimintaa kartoittavissa kysymyksissä nousi lisäksi selvästi esiin halu viettää aikaa muiden romaninuorten parissa. Neljäsosa vastaajista mainitsi jonkinlaisen yhteistoiminnan muiden romaninuorten kanssa; ja toisaalta tuotiin esiin halu vain oleilla yhdessä.

Syrjintäkokemukset

Valtaosa (79%) romaninuorista on kokenut syrjintää ainakin joskus (PK+KK1+IK, N=159). Niistäkin, jotka ilmoittivat etteivät ole kokeneet syrjintää, muutama kuitenkin konkreettisista tilanteista kysyttäessä raportoi sitä kokeneensa. Tämä vastaa hyvin yllä kerrottuja Internet-kyselyn (N=66) avoimen kysymyksen tuloksia, joiden mukaan vastaajista 80% ei kokenut aina olevansa tasaveroinen koulussa, työhaussa ja työelämässä. Selvästi eniten syrjintää koettiin kaupoissa (65% vastaajista). Kolmasosa vastaajista koki syrjintää koulussa, virastoissa ja ihmisiltä yleensä. Työelämässä syrjintää koki hieman harvempi, joka neljäs, joskin on huomioitava, että yli puolella vastaajista oli kokemusta työelämästä alle vuosi tai ei ollenkaan.

Internet-kyselyssä kysyttiin avoimella kysymyksellä, missä ja mitä syrjintää nuoret olivat kokeneet. ”Arkielämässä” tai ”kaikkialla” oli joidenkin vastaus. Vastauksissa mainittiin

samoja konteksteja kuin yllä: kaupat, koulut, työpaikat. Moni raportoi tyypillisen kokemuksen, että kaupoissa vartijat seuraavat; mainittiin myös, että ravintoloihin ei aina pääse sisälle. Työelämässä syrjintä näkyi esimerkiksi siinä, ettei luvattua paikkaa enää ollutkaan, kun hakijan romanitausta kävi ilmi: ”puhelimessa sanottiin että olisi vapaa tet-harjoittelu paikka, kun menin käymään [yrityksen nimi]ssa ja he näkivät että olin romani niin tet-harjoittelu paikkaa ei ollut enää saatavana.”

Lisäksi asuminen oli elämänalue, jossa syrjintää koki valtaosa. Tätä kartoitettiin erillisellä kysymyksellä paperikyselyssä ja toisessa kapulaäänestyksessä⁵ (PK+KK₂, N=170). Vastaajista 70% oli sitä mieltä, että romanius vaikuttaa asunnon saamiseen. Avoimella kysymyksellä kysyttäessä monet kertoivat kohdanneensa ennakkoluuloja, ja asunnon saamisen vaikeus mainittiin myös kerran yllä raportoiduissa syrjintäkontekstien kartoituksessa (vaihtoehto ”Muualla”) sekä Internet-kyselyn tasavertaisuuskysymyksessä.

Myös koettujen työnsaantimahdollisuuksien voi nähdä jossain määrin heijastavan syrjintäkokemuksia, joskin on oletettavaa, että tähän vaikuttavat monet muutkin tekijät (yleinen työllisyystilanne, oma koulutustausta jne.). Kuten yllä kerrottiin, 64% piti työnsaantia vaikeana tai erittäin vaikeana.

Tupakointi ja päihteet

Tupakointia kartoitettiin paperikyselyssä ja ensimmäisessä kapulaäänestyksessä (PK+KK₁, N=93). Tämän otoksen mukaan kaksi kolmasosaa (67%) nuorista tupakoi. Paperikyselyssä (PK, N=73) kysyttiin lisäksi nuorten suhteesta päihteisiin: 5% ilmoitti olevansa huolissaan omasta päihteiden käytöstään. Vaikka luku on pieni, kyse on sen verran arasta aiheesta, että pienikin viite tuen tarpeeseen kannattaa ottaa vakavasti. Nimettömässäkin kyselyssä voi olla, että tämäntyyppiseen kysymykseen ei haluta vastata myöntävästi. Lisäksi, kuten alussa mainittiin, näihin kyselyihin vastanneista suurin osa on hyvin pärjääviä ja aktiivisia nuoria; laajemmassa joukossa päihdeongelmia esiintyy enemmän.

Noin kymmenesosa vastaajista toivoi lisää tietoa ja tukea terveystalouteihin.

Sosiaaliset suhteet

Perhe ja suku ovat romaninuorille tärkeitä, ja kyselyiden tulokset vahvistivat tämän. Kysyttäessä vastaajille tärkeimpiä ihmisiä, keskimäärin 81% ilmoitti perheen olevan tärkein (PK+KK₂, N=170). Vaihtoehdot olivat ”Perhe”, ”Ystävät”, ”Kaverit” ja ”Puoliso”. Paperilomakkeiden ja kapulaäänestyksen tulokset eivät ole täysin vertailukelpoisia siinä mielessä, että paperikyselyssä oli mahdollista merkitä useampia vastausvaihtoja, minkä monet olivat tehneet. Kapulaäänestyksessä vastausvaihtoehtoista saattoi valita vain yhden, eikä tässä kysymyksenasettelussa kukaan valinnut ystäviä tai kavereita. Puoliso oli toinen

⁵ Kapulaäänestyksen kysymyksessä puhuttiin ensimmäisen asunnon saamisesta, paperilomakkeessa kysyttiin asunnon saamisesta yleisesti.

kapuläänestyksessä käytetty vaihtoehto (13%). Paperilomakekyselyssä, jossa useimmat olivat valinneet sekä perheen että muita vaihtoehtoja, 56% mainitsi ystävät tärkeinä. Näissä vastauksissa puolison mainitsi 27%.

Kysyttäessä (PK+KK1, N=93) syitä, joiden takia nuoret liikkuvat asuinalueensa ulkopuolella, kaverit olivat tärkein yksittäinen syy (ks. alla)

Liikkuminen

Liikkumisesta kysyttiin ensimmäisessä kapuläänestyksessä sekä paperilomakkeilla (KK1+PK, N=93). Vähän yli puolet vastaajista liikkui päivittäin oman asuinalueensa ulkopuolella, ja vähintään viikoittain 82 %. Suosituin liikkumistapa oli oma auto (65%), ja mikäli sitä ei ollut, kavereiden kyydillä kulkeminen oli suositumpaa (22%) kuin julkisten kulkuvälineiden käyttäminen (12%). Tärkeimmät syyt asuinalueen ulkopuolella liikkumiseen olivat kaverit ja kaupoissa käynti.

Yhteiskunnallinen osallistuminen ja vaikuttaminen

Internet-kyselyssä (N=66) kysyttiin osallistumisesta yhtäältä romaneille ja toisaalta pääväestölle tarkoitettuihin tapahtumiin. Viimeisen vuoden aikana 83% oli osallistunut romanitapahtumiin ja 71% valtaväestön tapahtumiin. Korkeat osallistumisluvut kuvastanevat yhtäältä kyselyyn vastanneiden aktiivisuutta, toisaalta sitä, että romaninuoret kokevat laajempaan romaniyhteisöön kuulumisen tärkeäksi.

Asioihin vaikuttamisen koki tärkeäksi tai melko tärkeäksi 71% vastaajasta (PK+KK1, N=93). Vajaa kolmannes (29%) vastaajista oli viimeksi kuluneen vuoden aikana toiminut vaikuttaakseen asioihin, minkä lisäksi jotkut (15%) olivat halunneet vaikuttaa mutta eivät tienneet miten. Kaiken kaikkiaan kuitenkin asioihin oli yrittänyt vaikuttaa huomattavasti harvempi (alle puolet) kuin piti vaikuttamista tärkeänä.

Äänestämisestä kysyttiin vain paperilomakkeilla (N=73). Ikänsä ilmoittaneiden äänestysikäisten (yli 18-vuotiaat) keskuudessa äänestysprosentti oli 54%.

Romanikulttuuri

Internet-kyselyssä (N=66) pyydettiin myös nuorten näkemyksiä omasta kulttuuristaan. ”Mitä haluaisit muuttaa romanikulttuurista?” ja ”Millä tavoin?”. Kolmasosa vastaajista ei haluaisi muuttaa mitään kulttuuristaan. Vaikka muutama (3) vastasi lyhyesti ”kaikki”, monet pohtivat romanikulttuurin hyviä ja huonoja puolia, joista osaan he toivoivat muutosta. Vajaa neljäsosa vastaajista mainitsi vaatetuksen jollain tavoin. Vaatetusta kommentoivat olivat enimmäkseen sitä mieltä, pukeutumissääntöjä voisi höllentää. Osa huomioi varsinkin naisten vaatteiden vaikeuttavan työllistymistä. ”Järki käteen, turhat säännökset pois [...] työssä käytetään työasua romanit ymmärtäkäämme se.” ”Vaatteet ei tee kaaloa” .

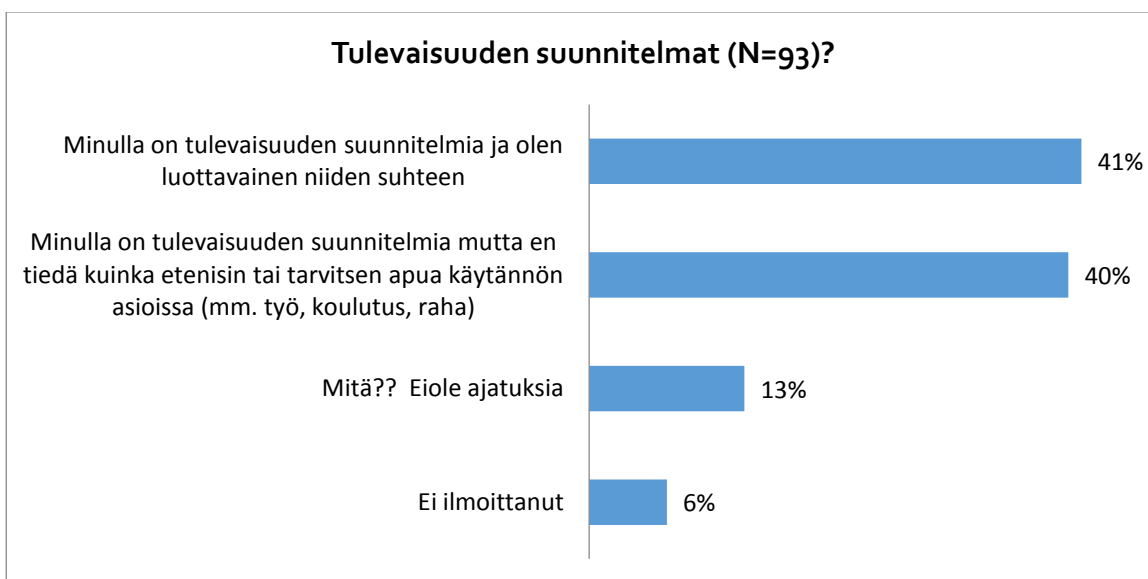
Romanikulttuurin positiivisena piirteenä monet mainitsivat vanhempien kunnioituksen, jonka toivottiin säilyvän (ja jonka jotkut näkivät jo vähentyneen). Toisaalta häpeämistapoihin suhtauduttiin ristiriitaisesti ja toivottiin muutosta esimerkiksi siihen,

että nuoret [...] pystyisivät avoimemmin puhumaan asioitansa vanhempien kanssa ajattelematta kulttuurillisia esteitä. Enemmän haluaisin että näitä asioita painotettais nuorille koska tänäpäivänä näkyy olevan häpijää sekin että nuoret juttelee aikaihmisille tai jos vanhempi tulee rukoilemaan puolesta niin ei saisi laskea käsiä päälle.

Muutosta ei aina toivottu liberaalimpaan suuntaan, vaan noin kymmenesosa vastaajista oli sitä mieltä, että tulisi palata tarkemmin vanhoihin tapoihin.

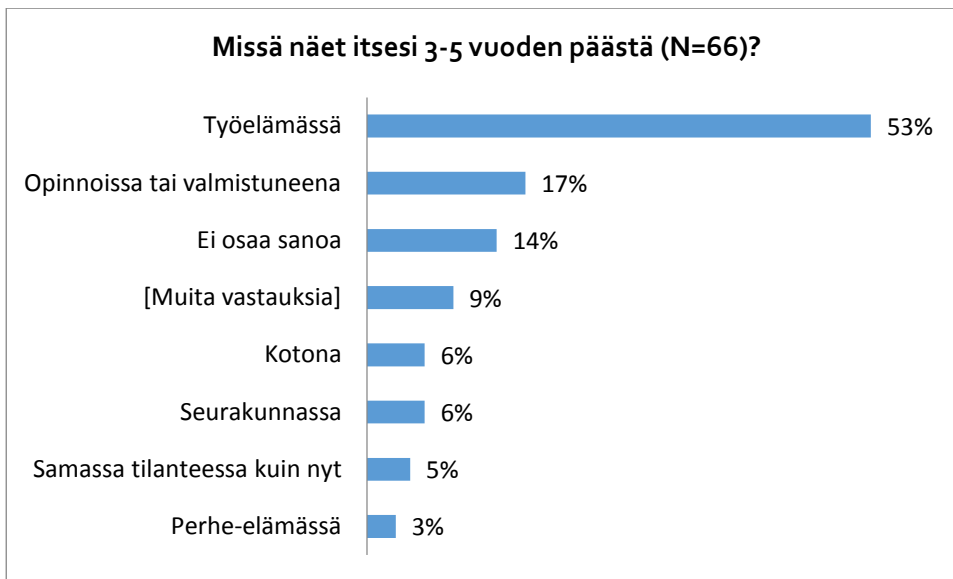
Tulevaisuudennäkymät

Valtaosalla (81%) kyselyyn vastanneista romaninuorista ja aikuisista on suunnitelmia tulevaisuuden varalle, ja heistä useimmat vaikuttavat suhtautuvan tulevaisuuteen positiivisesti: puolet heistä (41% kaikista) suhtautuu luottavaisesti suunnitelmien toteuttamiseen, puolet toivoo käytännön apua alkuun pääsemiseen tai suunnitelmien toteuttamiseen.

Paperilomakevastausten (N=73) osalta voitiin ristiintaulukoimalla havaita, että kolmea henkilöä lukuun ottamatta ne, jotka toivoivat käytännön apua tai neuvoja etenemiseen, halusivat tulevaisuudessa opiskella jotakin, joten voisi olettaa heidän toivovan tukea opintoihin kiinni pääsemiseen. Vastaajista 13%:lla ei ollut ajatuksia tulevaisuuden suhteen.

Internet-kyselyssä (N=66) tulevaisuudennäkymiä kartoitettiin avoimella kysymyksellä ”Missä näet itsesi 3-5 vuoden päästä?”. Vastauksista välittyi selkeästi ykköstoive: työelämään pääsy. Seuraavaksi useimmin mainittiin opinnot, erityisesti niiden valmistuminen. Niitä, jotka vastasivat etteivät tiedä, oli suunnilleen yhtä suuri osuus (14%) kuin niitä, joilla paperi- ja kapulakyselyssä ei ollut ajatuksia tulevaisuudesta.

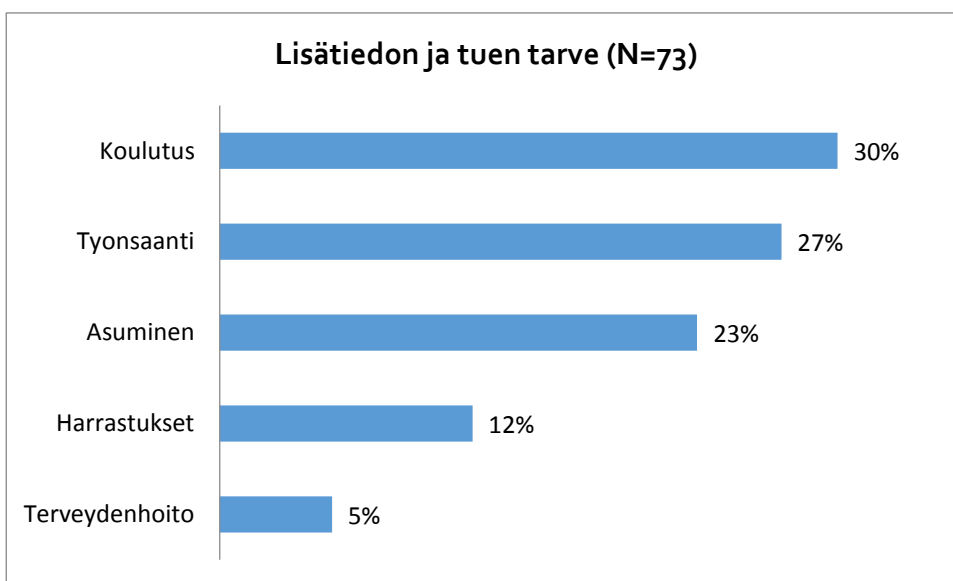

Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla toimintansa aloittanut nuorten ja nuorten aikuisten neuvontapiste Ohjaamo vaikuttaa juuri sellaiselta palvelulta, jolla voisi tukea näitä nuoria, jotka kaipaavat käytännön apua suunnitelmiansa toteuttamiseen.

Toimenpiteiden kannalta olisi tietenkin olennaista saada kiinni myös siitä ryhmästä, joka, jolla ei ole ajatuksia tulevaisuudesta. Tämä liittyy myös raportin alussa viitattuun problematiikkaan syrjäytymisvaarassa olevasta ryhmästä, joka on pääsääntöisesti tällaisten kyselyjen ulkopuolella.

Tukitoiveet

Kuten yllä jo kerrottiin, eniten tietoa ja tukea kaivattiin koulutukseen. Toiseksi eniten tukea toivottiin työnsaantiin ja TE-palveluihin (27% vastaajista) sekä asumiseen (23% vastaajista).

Yhteenveto

- Au mensa-projektin kyselyt saavuttivat karkean arvion mukaan n. 10% Suomessa asuvista romaninuorista.
- Kyselyihin osallistuneet olivat pääsääntöisesti hyvinvoivia romaninuuria.

Au mensa –projektin aikana tehtyjen kyselyjen tärkeimmät tulokset:

- Tässä aineistossa kolmasosalla (31%) oli toisen asteen tutkinto
- Kolme neljäsosaa (75%) nuorista haluaisi kouluttautua lisää
- Tukipalveluja ja lisätietoa toivotaan eniten koulutukseen ja työnsaantiin
- Valtaosa vastanneista (81%) suhtautui positiivisesti tulevaisuuteen; heistä puolet kuitenkin toivoi apua alkuun pääsemisessä tai käytännön asioissa.
- Suuri osa nuorista aikuisista on perheellisiä, mikä on hyvä huomioida neuvonta- ja tukipalveluissa.

Lähteet:

Rajala, Susanna, Salonen, Minna, Blomerus, Satu ja Nissilä, Leena 2011.

Romanioppilaiden perusopetuksen tilannekatsaus 2010–2011 ja toimenpide-ehdotukset. Opetushallitus, Helsinki.

Syrjä, Hannele ja Valtakari, Mikko 2008. Romanian pitkä matka työn markkinoille.

Tutkimus romanien työmarkkinoille sijoittumisen edistämisestä. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 22/2008. Työ ja yrittäjyys. Työ- ja elinkeinoministeriö, Helsinki.

.

Internet-kyselyn kysymykset

Au mensa - Tule mukaan!

Sivu 1

Tämän kyselyn on luonut Suomen Romaniyhdistyksen Au mensa-projekti. Projekti kerää tietoa nuorten toiveista liittyen mm. koulutukseen,työhön ja vapaa-aikaan. Kysely on tarkoitettu kaikille Suomessa asuville romaninuorille.

Testin tulokset tulevat nimettöminä ja kysely on luottamuksellinen.

Kysely on voimassa 19.9.2014 saakka

Sivu 2

Henkilö *

- Mies Nainen

Ikä *

- 15-17.v
 18-20.v
 21-23.v
 24+

Missä kunnassa asut *

Perhetilanne *

- Yksin
 Parisuhteessa
 Kotona

Lapsia *

- 0
 1
 2
 3
 4+

Koulutus *

- Peruskoulu
 Ammattikoulu
 Lukio
 Muu

Oletko ollut töissä *

- 0
 0-1
 2-3.v
 4+ ?

Koetko olevasi yhdenvertainen valtaväestön kanssa kun olet koulussa, työelämässä ja kun haet työtä? *

Mitä haluaisit muuttaa romanikulttuurista? *

Millä tavoin?

Oletko kokenut syrjintää? *

kyllä

ei

Mitä ja missä?

Mitä harrastat?

Mitä haluaisit tehdä vapaa-aikasi? *

Missä koet olevasi onnistunut elämässäsi 3-5.v aikana? *

Oletko osallistunut viimeisen vuoden aikana romanitapahtumiin? *

kyllä

ei

Oletko osallistunut valtaväestön tapahtumiin viimeisen vuoden aikana? *

kyllä

ei

Missä näet itsesi 3-5.v päästä? *

Miltä osin olet tyytyväinen tämän hetkiseen elämääsi? *

Suuri kiitos osallistumisestasi!

Käytämme tiedot romaninuorten toiminnan kehittämiseksi. Löydätte projektimme myös fb:sta

<https://www.facebook.com/aumensa?ref=hl>

Tyhjä sivu

Kysely on suoritettu loppuun. Kiitos osallistumisestasi.
Voit nyt sulkea ikkunan.

Kapulakyselyiden kysymykset

Ensimmäinen äänestyskierros

Oletko?

1. Tyttö/nainen
2. Poika/mies

Missä asut?

1. Helsingissä
2. Espoossa
3. Vantaalla
4. Pääkaupunkiseudun ulkopuolella

Kuinka vanha olet?

1. alle 18-vuotias
2. 19-24 -vuotias
3. 25-29 -vuotias
4. Vanhempi

Oletko

1. Koulussa
2. Töissä
3. Opiskelija
4. Työtön
5. Kotona lasten kanssa
6. Muu

Keiden kanssa asut?

1. yksin
2. Vanhempien kanssa
3. puolison kanssa
4. puolison ja lasten kanssa
5. lasten kanssa
6. opiskelijasolussa tai muussa kimppakämpässä
7. olen asunnoton
8. jokin muu asumisjärjestely

Mitä olet opiskellut/opiskelet?

1. olen nyt/olen käynyt peruskoulun
2. peruskoulu jäi kesken
3. opiskelen/olen opiskellut peruskoulun jälkeistä tutkintoa / ammattikoulu, lukio, joku muu
4. en opiskele tällä hetkellä

Haluaisitko tulevaisuudessa opiskella

1. peruskoulun loppuun
2. kurssin

3. ammattikoulun
4. lukion
5. jatko-opintoja
6. nykyinen koulutus riittää / ei muuten ole ajankohtaista

Tulevaisuussuunnitelmat

1. Minulla on tulevaisuussuunnitelmia ja olen luottavainen tulevaisuuteni suhteen
2. Minulla on tulevaisuuden suunnitelmia mutta tarvitsen apua käytännön asioihin (työ, koulutus, raha)
3. Minulla on ideoita tulevaisuudesta mutten ihan tiedä, miten etenisin
4. Mitä????? Ei ole ajatuksia

Oletko ollut kesätoissa

1. olen
2. en ole saanut kesätoita
3. en ole hakenut

Kuinka paljon sinulla on työkokemusta?

1. 1 vuosi tai alle
2. 1-3 vuotta
3. 3-5 vuotta
4. yli 5 vuotta

Onko sinulla harrastus

1. on
2. on ollut harrastuksia, mutta olen lopettanut
3. Ei haluaisin, mutta...
4. minulla ei ole harrastuksia, koska

Ketkä ovat sinulle tällä hetkellä tärkeimpiä ihmisiä?

1. perhe
2. ystävät/kaverit
3. sukulaiset
4. puoliso
5. joku muu

Mistä saat rahaa?

1. vanhemmilta
2. palkka
3. opintoraha/opintolaina (kela)
4. työttömyystuki (kela, ammattiliitto)
5. toimeentulotuki (sossu)
6. joku muu/ en osaa sanoa

Poltatko tupakkaa

1. kyllä
2. en
3. satunnaisesti

Kuinka usein liikut oman asuinalueen ulkopuolella

1. Päivittäin
2. pari kertaa viikossa
3. Joka viikko
4. Harvemmin

Millä liikut oman asuinalueen ulkopuolella

1. Kävelen/pyörällä
2. julkisilla kulkuvälineillä (bussi, juna, metro...)
3. kaverin kyydillä
4. omalla autolla

Miksi liikut tavallisesti oman asuinalueen ulkopuolella?

1. perheen luona
2. kaverit
3. koulu/työ
4. harrastus/vapaa-aika
5. asiointi virastoissa
6. ostoksilla/shoppaamassa

Oletko kokenut syrjintää

1. kyllä
2. en

Jos olet kokenut syrjintää, missä useimmiten

1. Koulussa
2. Työelämässä
3. Kaupoissa
4. Virastoissa
5. Ihmisiltä yleensä
6. Muualla

Kuinka tärkeää sinusta on vaikuttaa asioihin (politiikka, palvelut, syrjintä)

1. Tärkeää
2. Melko tärkeää
3. Ei tärkeää
4. Joku muu voi hoitaa

Oletko vuoden aikana vaikuttanut asioihin (politiikka, palvelut, kohtelu)

1. Kyllä
2. En
3. Olisin halunnut mutten tiennyt miten

Mielestäni tämä kysely voisi jo loppua

1. kyllä
2. ei

Toinen äänestyskierrros

Oletko?

1. Tyttö/nainen
2. Poika/mies

Olen

1. 13-16 -vuotias
2. 17-23 -vuotias
3. 24-27 -vuotias
4. Muu

Oletko valmistunut lukiosta/ammattikoulusta?

1. Kyllä
2. En
3. opinnot on kesken
4. olen vielä peruskoulussa

Onko sinulla työkokemusta (myös työkokeilu, työharjoittelu, kesätyöt jne)

1. 1 vuosi tai alle
2. 1-3 vuotta
3. 3-5 vuotta
4. yli 5 vuotta

Romanitaustani on ollut avuksi työpaikkaa hakiessa

1. Kyllä
2. Ei

Vaikuttaako romanius ensimmäisen asunnon saamiseen

1. Kyllä
2. Ei

Minulle tärkeimpiä ihmisiä ovat

1. perhe
2. ystävät
3. kaverit
4. puoliso

Millaisena koet työllistymismahdollisuudet

1. Erittäin helppoa
2. Helppoa
3. Ei vaikeaa eikä helppoa

4. Melko vaikeaa
5. Erittäin vaikeaa

Minulla on käytössäni arkimenoihin (asuminen, ruoka, vaatteet, hygienia, liikkuminen ja puhelin) riittävästi rahaa

Kyllä

Ei

Ajoittain ei riitä

Paperilomakkeiden kysymykset

Huom. Kysymysten 10, 11 ja 19 avoimet vastauskohdat sekä lopun ”Kommentteja/terveiset”-osio olivat vain Lahdessa toteutetun kyselyn lomakkeilla, muista paperikyselyistä ne puuttuivat.

Au mensa – projektin kysely

Tyttö/Nainen Poika/Mies

Olen	
13-16 –vuotias	X
17-23 - vuotias	X
24-27 - vuotias	X
Muu	X

Missä asut?	
Helsingissä	X
Espoossa	X
Vantaalla	X
Pääkaupunkiseudun ulkopuolella	X
Lahdessa	X
Päijät-Hämeessä	X

Oletko	
Koulussa	X
Töissä	X
Opiskelija	X
Työtön	X
Kotona lasten kanssa	X
Muu	X

Kenen kanssa asut?	
Yksin	X
Vanhempien kanssa	X
Puolison kanssa	X
Puolison ja lasten kanssa	X
Lasten kanssa	X
Olen asunnoton	X

Oletko valmistunut lukiosta / ammattikoulusta?

Kyllä	X
En	X
Opinnot on kesken	X
Olen vielä peruskoulussa	X

Onko sinulla työkokemusta (työharjoittelu yms.)?

1 vuosi tai alle	X
1-3 vuotta	X
3-5 vuotta	X
yli 5 vuotta	X

Oletko ollut kesätöissä?

Olen X

En X

Olen hakenut mutta

en ole saanut X

En ole hakenut X

Millaisena koet työllistymismahdollisuudet?

Erittäin helppoa X

Helppoa X

Ei vaikeaa eikä helppoa X

Melko vaikeaa X

Erittäin vaikeaa X

Romanitaustastani on ollut apua hakiessani työpaikkaa

Kyllä X

Ei X

Perustelu _____

Vaikuttaako romanius mielestäsi asunnon saamiseen?

Kyllä X

Ei X

Perustelu _____

Tarvitsen tällä hetkellä lisää tietoa ja tukea seuraavissa asioissa:

Asuminen X

Koulutus X

Työnsaanti/ Te-palvelut X

Terveystenhoito X

Harrastukset X

Haluaisitko tulevaisuudessa opiskella?

Peruskoulun loppuun X

Kurssin X

Ammattikoulun X

Lukion X

Jatko-opintoja X

Nykyinen koulutus riittää/ ei ole ajankohtaista X

Minulla on käytössäni riittävästi rahaa arkisiin menoihin

Kyllä X

Ei X

Ajoittain ei riitä X

Mistä saat rahaa?

Vanhemmita X

Palkka X

Opintoraha X

Työttömyystuki X

Toimeentulotuki (sossu) X

Kuinka usein liikut asuinalueesi ulkopuolella?

Päivittäin X

Kerran tai kaksi viikossa X

Joka viikko X

X

Harvemmin X

Millä liikut?

Kävellen X

Bussilla/Junalla X

Jonkun kyydillä X

Omalla autolla X

Missä käyt asuinalueesi ulkopuolella?

Työ X

Koulu X

Kaverit X

Perhe X

Harrastukset X

Asiointi virastoissa X

Kaupoissa X

Onko sinulla joku harrastus?

On X

Ei X

Jos on, mikä _____

Minulle tärkeimpiä ihmisiä ovat

Perhe X

Ystävät X

Kaverit X

Puoliso X

Poltatko tupakkaa?

Kyllä X

En X

Olen huolissani omasta päihteiden käytöstä

Kyllä X

En X

Oletko kokenut syrjintää?

Kyllä X

En X

Jos olet kokeunut syrjintää, niin missä yleensä?

Koulussa X

Työelämässä X

Kaupoissa X

Virastoissa X

Ihmisiltä yleensä X

Mualla, missä _____ X

Kuinka tärkeää sinusta on vaikuttaa asioihin (politiikka, palvelut, syrjintä)

Tärkeää X

Melko tärkeää X

Ei tärkeää X

Joku muu voi hoitaa X

Oletko vuoden aikana vaikuttanut asioihin (politiikka, palvelut, kohtelu)

Kyllä X

En X
Olin halunnut mutten tiennyt miten X

Olen käyttänyt äänioikeuttani
Kyllä X
En X
Olen alle 18-vuotias X

Tulevaisuuden suunnitelmat?

Minulla on tulevaisuuden suunnitelmia ja olen luottavainen niiden suhteen X
Minulla on tulevaisuuden suunnitelmia mutta tarvitsen apua käytännön asioissa (mm. työ, koulutus, raha) X
Minulla on suunnitelmia mutten tiedä kuinka etenisin X
Mitä?? Ei ole ajatuksia X

Kommenteja /terveiset _____

Kiitos että osallistuit! Vastauksesi on meille tärkeä.